

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 31.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1917.

Leto XXX.

Nam — kar vam!

Češki Nemci so imeli velik shod in na tem shodu so sklenili oklic na vse nemško ljudstvo na Češkem. Ta oklic je za nas zato pomenljiv, ker nam kaže, kaj Nemci hočejo, kjer so v manjšini. Na Češkem je namreč blizu 4 milijone Čehov, a le nekaj nad 2 milijona Nemcev. Tudi so Čehi bolj rodovitni in žilavi, in češki obrtniki, delavci, posli počasi prodirajo v nemške kraje. Zato je Nemcev strah za bodočnost. Zakaj, kar je Čeh, ostane Čeh; Nemec se še počesi, Čeh pa ponemči ne. Kaj torej zahtevajo češki Nemci? Narodno samoodločbo. Hočejo, da sami odločujejo o svojih rečeh. Zato naj bi se določila nemška okrožja in tistim naj bi se za vse čase zagotovil nemški značaj z nemškim jezikom v šolah in uradih. Poleg tega naj bi se razdelila tudi vsa deželna uprava v češki in nemški oddelki, da bi tako Nemci v vsem o svojih zadevah sami govorili. Zahtevajo že tudi, da naj sega ta samoodločba tudi čez deželne meje. Na Moravskem je namreč zopet nad poldrug milijon Čehov in le nekaj nad pol milijona Nemcev. Zato naj bi bili moravski Nemci skupaj s češkimi deležni samoodločbe.

»Mi nismo več voljni čakati — tako kličejo — da se nam izpolnijo naše zahteve. Naše ljudstvo hoče pravice do rodne zemlje, pravice do nemškega jezika v uradu in le nekaj nad pol milijona Nemcev. Zato naj bi bili moravski Nemci skupaj s češkimi deležni samoodločbe.

Nemci na Češkem, da se jim izpolnijo te zahteve. Ali naj si morda sami pomagajo? Češki Nemci, združimo se in vzdržimo!

Mi nič ne ugovarjamo, da hočejo Nemci svoje pravice. Ampak priznati jih morajo tudi drugim! Ko bi bili Nemci od nekaj tako delali, bi bilo lahko v Avstriji vse drugače. A Nemci so hoteli vsem gospodovati. Nemški jezik naj bi bil državni jezik in uradni jezik od višjega oblastnika doli do zadnjega sluge. Na Koroškem je 100.000, na Štajerskem nad 400.000 Slovencev, a kako so se Nemci vedli proti njim? Na Koroškem jim niso privoščili niti domačih ljudskih šol, na Štajerskem ne ene uboge gimnazije. Pa saj niti na Kranjskem nimamo ne ene zares slovenske gimnazije (razen škofove v Št. Vidu, ki pa jo sami vzdržujemo), Nemci, ki jih je le peščica, pa imajo 2 čisto nemški gimnaziji in še nemško realko. In kako sicer Nemci ravnaajo z nami! V uradih je tak nemški pritisk, da se uradnik, ki mu je ime Ivan, ne sme podpisati za Ivaña, ampak samo Johann, kakor da ima Johannov podpis posebno moč in posvečenje! Takih reči je vse polno. Zato pa mi pravimo: Prav, samoodločbo Nemcem, a samoodločbo tudi nam! Tisto pa ne gre, da bi dajali pravico samoodločbe samo tam, kjer so Nemci v manjšini. Na Dunaju je 100.000 Čehov, pa jim ne puste nobene češke šole, kjer je pa 30 Nemcev, pa jim že država dela šole!

Nam, kar vam! To je glasilo narodov v Avstriji. In ne bo prej pravega miru, dokler se to glasilo ne uresniči. Avstrija je država narodov, pravico in svobodo vsem!

Zakon o novi uredbi vzdrževalnine za dobo sedanje vojske.

(Piše deželni svetnik dr. Josip Dermastia.)
(Dalje.)

Koliko znaša vzdrževalnina?

Po zakonu z dne 26. dec. 1912 je dobival vsak upravičenec preživnino in, ako mora plačevati stanovanjsko, najemnino, prispevek k najemnini, ki znaša polovico preživnine. Za upravičence, stanujoče na deželi, je znašala preživnina samo 70 vin. na dan; za otroke pod osmimi leti celo samo polovico.

Nova postava ne razločuje med preživnino in prispevkom k najemnini. Starost upravičenca za višino vzdrževalnine ni več merodajna.

Nova postava dovoljuje 1 K 60 vin. vzdrževalnine na dan. Toda vzdrževalnina pristojna v polni meri samo onim upravičnim osebam, ki so z vpoklicancem neposredno pred vpoklicem živele v skupnem gospodarstvu, in v vsakem slučaju zakonski ženi in zakonskim otrokom.

Drugim upravičencem pristojna vzdrževalnina samo do višine podpore, katero jim je vpoklicanec pred svojim vpoklicem dejansko dajal. Vzdrževalnina v izmeri dejanske podpore se za polovico zviša, ako je bil vpoklicanec pozvan v vojaško službovanje že pred 1. avgustom 1916.

Prispevek za več upravičenih oseb, ki so pred pozivom z vpoklicancem živele v skupnem gospodarstvu, znaša največ 12 K.

V pojasnilo naj služijo nastopni primeri: Brat živi s svojimi sestrami, ki jih preživlja, v skupnem gospodarstvu. V slučaju bratovega vpoklica imata sestre pravico do polne vzdrževalnine po 1 K 60 vin. za vsako, torej skupno 3 K 20 vin. na dan.

Ako vpoklicani brat s svojima sestrama ni živel v skupnem gospodarstvu, pa jih je podpiral in jima dajal tedensko po 10 K, potem sestrama pristojna vzdrževalnina le do višine dejanske podpore, t. j. 10 K na teden. — V slučaju, da je bil brat vpoklican že pred 1. avgustom 1916, se vzdrževalnina v višini dejanske podpore po 10 K zviša za polovico — torej na 15 K.

Ima vpoklicanec ženo in 10 otrok, potem žena in otroci ne dobé vsak po 1 K 60 vin. na dan, kar bi znašalo 17 K 60 vin., temuč vsi skupaj dobé samo 12 K na dan, ker vsota vseh prispevkov sme znašati največ 12 K na dan.

Upravičena oseba zamore dobiti največ 1 K 60 vin. vzdrževalnine na dan. — Samo takrat, ako je upravičena oseba z vpoklicancem sama v skupnem gospodarstvu živel in je trajno za delo nesposobna, ji pristojna vzdrževalnina v dvojni izmeri. Tako n. pr. ima mati, ki so jo štirje vpoklicani sinovi, ne da bi bili z njo v skupnem gospodarstvu živeli, podpirali in ji dajali pred vpoklicem skupno po 4 K na dan, pravico samo do vzdrževalnine v najvišjem znesku 1 K 60 vin. na dan. — Če je pa mati vsled bolezni za delo popolnoma nesposobna in je s svojimi sinovi pred vpoklicem v skupnem gospodarstvu živel, potem ji pristojna vzdrževalnina v dvojni izmeri, t. j. 3 K 20 vin. na dan.

Alimentacijskim upravičencem — to so predvsem starši in nezakonski otroci — ki dosedaj od vpoklicanega sina, oziroma nezakonskega očeta niso dobivali nikake podpore, ali so pa dobivali za preživljanje nezadostno podporo, pristojna vzdrževalnina, če je že govorila sodnja, v izmeri, ki jo določuje sodna razsodba, drugače v znesku, ki ga določi oblast po gospodarskih razmerah vpoklicanca. — Nezakonski oče je bil n. pr. že pred vpoklicem s sedaj pravokretno razsodbo obsojen plačevati svojemu nezakonskemu otroku preživnino mesečno po 30 K. V takem slučaju se določi vzdrževalnina za nezakonskega otroka po vpoklicem nezakonskem očetu na 30 K. — Ako n. pr. nezakonski oče pred vpoklicem svojemu nezakonskemu otroku ni plačeval preživnine in v plačilo tudi še ni bil obsojen, tedaj določi oblast višino preživnine, katero bi bil nezakonski oče po svojih gospodarskih razmerah pred vpoklicem lahko plačeval. Oblast izreče, da je bil nezakonski oče v stanu plačevati za preživljanje svojega nezakonskega otroka po 20 K. Ta znesek se potem prizna nezakonskemu otroku kot vzdrževalnina po vpoklicem nezak. očetu.

Isto velja tudi za starše, katerih sin pred vpoklicem ni podpiral, odnosno jim je dajal za preživljanje nezadostno podporo.

Koliko časa dobivajo upravičenci vzdrževalnino?

Vzdrževalnina teče upravičencem za tisti čas, v katerem je v vojaško službo pritegnjena oseba s tem zadržana skrbeti za civilni zaslužek. Ako pa dezertira ali se obsodi na hudo zaporno kazen ali na hujšo kazen, neha prispevek z dnem pobege, oziroma z dnem pravne moči kazenske razsodbe. Ako se dezertir ali obsojenec

pritegne pred ali po izvršitvi kazni zopet vojaškemu službovanju, potem imajo svojci za dobo tega službovanja zopet pravico do vzdrževalnine. — Recimo, da je vojaško sodišče vpoklicanca obsodilo zaradi hudodelstva na pet mesecev ječe; z obsodbo ugasne pravica upravičenih oseb do vzdrževalnine. Ako pa odide obsojenec na fronto, preden dostane kazen, kar se večkrat zgodi, potem upravičnim osebam za ono dobo, ko obsojenec izvršuje vojaško službo, pristojna vzdrževalnina. Za čas, v katerem je obsojenec zaprt, svojci nimajo pravice do vzdrževalnine.

Upravičnim osebam tistih, ki so bili v bitki ubiti ali se pogrešajo po bitki ali umro zaradi poškodbe v aktivni vojaški službi ali zaradi bolezni, provzročene ali poslabšane s tem službovanjem, teče vzdrževalnina za dobo vojske in še šest mesecev po vojski.

Istotako pristojna vzdrževalnina, če odpoklicanca, čigar pridobitna zmožnost se je vsled vojaškega službovanja zmanjšala vsaj za 20 %, odpuste iz aktivne vojaške službe. — Tako ima n. pr. žena po padlem, oziroma pogrešanem možu pravico do vzdrževalnine za dobo vojske in še šest mesecev po vojski. Istotako pristojna tudi ženi iz vojaške službe odpuščenega moža, ki se je njega pridobitna zmožnost zmanjšala za 20 %, vzdrževalnina za isto dobo.

Ako postane upravičena oseba deležna vojaške preskrbe in ako je ta preskrba manjša, nego je postavna vzdrževalnina, se vojaška preskrbnina od vzdrževalnine odšteje. — N. pr.: Ženi pristojna vzdrževalnina 1 K 60 vin. na dan. Naknadno se ji nakaže po njenem padlem možu po 50 v. vojaške preskrbnine na dan. Vojaško preskrbnino v znesku 50 v. je treba odšteti od vzdrževalnine po 1 K 60 vin. Žena dobiva v prihodnje vojaško preskrbnino po 50 vin. in zmanjšano vzdrževalnino v znesku 1 K 10 vin.

Ali se vzdrževalnina zaradi podpor od tretje strani zmanjša?

Vzdrževalnina, ki jo je zagotovila država, se ne skrči zaradi morebitnih drugih naklonitev, ki jih dajejo država, dežele, občine, društva ali zasebniki. Begunci, ki uživajo državno podporo, imajo kljub temu pravico do polne vzdrževalnine. — Ako dobiva n. pr. žena vpoklicanega moža podporo od zasebnika ali kakega društva, nima ta podpora, četudi je redna, na njeno pravico do vzdrževalnine nikakega vpliva. Beguncem pristojna vzdrževalnina v polnem znesku, četudi jim je nakazana, oziroma se jim bo nakazala državna podpora za begunce.

(Konec prihodnjič.)

Pregled po svetu.

Češki narodni svet je imel pretekli teden važne seje v Pragi. Razpravljal je o stališču češkega naroda glede ustave. Tega posvetovanja sta se hotela udeležiti tudi dr. Krek in dr. Korošec kot

zastopnika Jugoslovanskega kluba. Nemški listi tega zborovanja niso bili prav nič veseli; poročali so že, da je nastalo med zborovalci neko nesoglasje in Čehom ni ljubo, če se mešajo zastopniki juga v češke zadeve in v taktiko pri reformi avstrijske uprave. Enako pesem so zasvirali tudi češki listi — in posledica je bila, da sta slovenska zastopnika odpotovala iz Prage, ne da bi bila prišla v stik ali razgovor s češkimi poslanci.

Zastopniki naših sovražnikov v Parizu. Dne 24. julija so se sešli angleški in italijanski odposlanci, kakor tudi zastopniki nevtralcov v Parizu. Pariški listi pišejo obširno o tom posvetu, ki je pa tajen. Pravijo, da iščejo izhoda, kako bi se mogla začeti mirovna pogajanja in da bi bila prvi pogoj za to »svobodna« Nemčija. Italijanski listi pišejo, da bo od teh posvetovanj odvisno nadaljnje bojevanje.

Tolmačenje kanclerjevega govora. Radovednost vsega sveta se je obračala na to, kaj bo kancler dr. Michaelis povedal o miru in o vojnih ciljih. Kar je govoril o miru, je malokateriga zadovoljilo. Naša vlada, naš cesar govori jasno, da hoče časten mir, a brez pridobitev in odškodnin; kar je rekel nemški kancler, je pa tako prebrisano zasukano, da človek ne ve, pričem da je. Prijatelj miru najde v besedah dr. Michaelisa nekaj zase, a prav tako zagovorniki vojske do skrajnosti. Da govor nemškega kanclerja ni zadovoljil entente, je umljivo. Angleški ministrski predsednik Lord Džorž je rekel: Anglija bi s svobodno in neodvisno Nemčijo sklenila mir, ne pa z Nemčijo, ki jo vlada samoderštvo.

Vre in kipi... Notranjščina Rusije je razkopana in razdrapana. Nemiri, upori, krvavi pobeji v Petrogradu rastejo od dne do dne; pobune se pojavljajo tudi v Moskvi, Kijevu, Nižjem Novgorodu in drugod. Vojaštvo, ki povečini hoče mir, je na čelu nevarnih nastopov. V Petrogradu se je sedanja začasna vlada zavarovala z vojaštvom; mesto je podobno trdnjavi. Razvrstili so po ulicah 1200 strojnih pušk, pripravljenih je 50.000 vajakov in 12.000 kozakov. Kerenski je postal hujši samodržec kot je bil bivši car. Razglasiti je dal naglo sodbo v Petrogradu, Kronstadtu in Minsku. V zadnjih petrogradskih nemirih je padlo okrog 2000 oseb.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4 % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Svetovna vojska.

Poraz ruske armade v Galiciji. Prebita ruska fronta pri Zločovu. Rusi se umikajo na vsi gališki bojni črti. Naši osvobodili Tarnopol, Kolomejo, Stanislavov, Halič, Nadvorno, Horodenko in stoje že ob bukovinski in ob ruski meji. — **Boji za Bukovino.** — Nad deset tisoč kvadratnih kilometrov osvobojenega ozemlja. — **Dosedaj nastetih 15.000 ruskih ujetnikov, 100 topov, mnogo munice in živil.** — **Ruski napadi pri Dvinskem in v Romuniji ob Putni in Susiti brez pravega uspeha.** — **Silni topovski boji v Flandriji.**

VOJSKA Z ITALIJO.

Krepki topniški boji so se ponavljali na vsej italijanski fronti. V nemali stiski pozivljajo Rusi zaveznike, naj začnejo z ofenzivo. Da bi pokazali Lahi dobro voljo, je začela italijanska artiljerija na vsej bojni črti živahnejše delovati; naša ji krepko odgovarja.

Letalski napad na Idrijo. Zadnje čase so italijanski letalci vzeli Idrijo na piko. Komaj je preteklo par tednov po prvem napadu, pa so že zopet priplaval nad idrijsko kotlino. Ubili so enega civilista, nekaj so jih pa ranili.

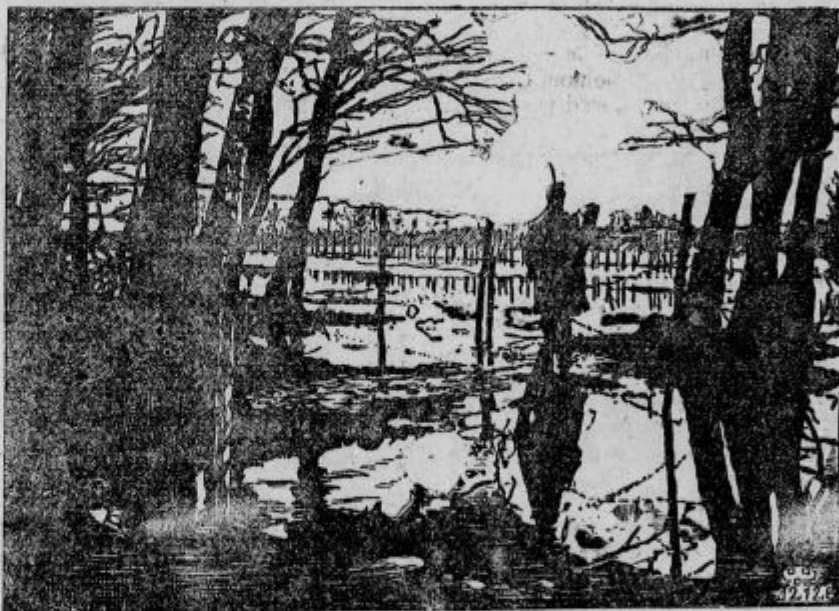
RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

Prebita ruska fronta pri Zločovu. Kakor kažejo dogodki na gališkem bojišču in kakor priznava tudi rusko uradno poročilo, je bila ruska fronta pri Zločovu res popolnoma prebita. Zavezniki so predrli na zelo ozkem prostoru ter prišli v bok in v hrbet ruskim postojankam; prisilili so tako tri ruske armade, da se umikajo iz Galicije in Bukovine. Zavezniki so v največji naglici — po železnici, z avtomobili in z navadnimi vozovi — pripeljali čete in topove za predor, zato so bili Rusi popolnoma presenečeni. Pri prvem napadu je nastala na ruski fronti velika vrzel; skozi to so v največji naglici udrele pripravljene čete. Od Zborovega so zavezniške čete v naglih pohodih in v neprestanih bojih prodirale v dveh smereh. Ena armada je napredovala ob železnici proti Tarnopolu, druga pa ob reki Strypa proti mestu Brzezany. Ta železnica je bila za Ruse zelo važna, ker so po njej preskrbovali svoje armade severno od Dnjestra.

Tarnopol osvobojen. Že drugi dan so napadalna krđela nadvladala železnico, ki vodi v Tarnopol. Na vseh točkah, kjer se je sovražnik še postavil v boj, da zadrži naše prodiranje, je bil v najkrajšem času zrušen njegov odpor. Do Sereta Rusi niso mogli priti toliko do sape, da bi se mogli resno upirati zavezniškemu prodiranju. Na levem bregu Sereta so se šele začele zbirati razbite ruske čete, ki so jih Rusi po-

množili z novimi rezervami. Tarnopol so bili Rusi silno utrdili; pred mestom samim pa se razprostira veliko jezero, zato od zapada ni bilo mogoče udreti čez Seret v mesto. Nemško-avstrijske čete so skušale prebresti reko južno Tarnopola, v bližini Mikulnic. Rusi so spoznali to namero in so iz prostora pri mestu Skalat vrgli vse razpoložljive sile k Seretu. Vnela se je strahovita bitka za prehod čez reko. Premoč topništva zaveznikov je nadvladala in naredila pot pehoti čez reko. Na levem bregu Sereta so se vneli novi boji. Zavezniki so hitro spravili svoje topništvo čez reko. Kakor poročajo, je naše poljsko topništvo prodiralo vedno z najsprednejšimi četami in tudi najtežje topove so hitro vlekli za prodirajočo pehoto. Na levem bregu Sereta je zavezniško topništvo čisto mirno pustilo ruske mase priti na razdaljo do 500 metrov, nato pa vsulo točo izstrelkov v goste ruske vrste. Rusi so doživeli straš-

zapada so tako pribežali ostanki razbite armade pri Zločovu, od zapada pa so na svojem umikanju zadeli na nje ruski voji od Narajovke. Na cesti Horozanka, Monasterzyska, Bučač, Cortkov je nastala strašna zmešnjava. Razni oddelki pehote, topništvo, tren, sanitetske kolone — vse križem je bežalo proti jugovzhodu. Nastala je za Ruse velika nevarnost, da jim naše ob Strypi prodirajoče čete ne odrežejo umikanja severno od Dnjestra. Rusi so se nekako izvili iz nevarnega položaja. Pri Bučaču so brž vrgli proti prodirajočim zaveznikom svoje oddelke, ki so se umikali severno od Dnjestra, da so vsaj nekoliko zadržali naše prodiranje. Toda ruski odpor je bil kmalu ziromljen in zavezniki nevdružno prodirajo dalje proti Černovicam in Besarabiji; napredovali so že čez Jazłowiec in Jagielnico v prostor severno od Zalesčikov. Tako je severovzhodna meja že skoro vsa očiščena Rusov.

Avstrijske postojanke v ruskem močvirju.

ne izgube in se umaknili proti Skalatu. Sedaj so imele zavezniške čete prosto pot v Tarnopol, ki so ga zasedle 24. julija. Tarnopol je štel pred vojsko 130 tisoč prebivalcev, Rusi so ga imeli zasedenega od začetka vojske, skoro 3 leta. Med Tarnopolom in Trembovlo so nato zavezniki pritiskali Ruse vedno bolj proti vzhodu in jugovzhodu. Rusi so poskušali s srditimi protinapadi, pa vse zastoj; zavezniške čete so nepretrgoma prodirale proti ruski meji in dosegle pri Husiatynu že mejno reko Zbruč.

Beg Rusov severno od Dnjestra. Po prebitju pri Zločovu so zavezniki vrgli razbitega sovražnika proti jugu. Med rusko armado je nastala velikanska zmešnjava. Premagane ruske čete se niso mogle umakniti proti vzhodu, ampak so morale bežati proti jugu za hrbtom ruske armade pri Brzezanih in ob Narajovki. Ko je ta del ruske armade videl, da mu prihajajo zavezniki za hrbet, je moral misliti na beg. Od severo-

Rusko umikanje južno od Dnjestra. Vzporedno s severno armado so zavezniške armade začele ostreje pritiskati na Ruse tudi južno od Dnjestra. Ker je Rusom pretela nevarnost, da jim pridejo Avstrijci in Nemci od severa za hrbet, so se začeli umikati na vsi fronti od Dnjestra do Karpatov. Naše čete jih neprestano preganjajo. Ruske zadnje čete skušajo kriti to umikanje, zato so se vneli srditi boji med njimi in zasledovalci. V neprestanih bojih zavezniki zelo hitro napredujejo; osvojili so mesta Stanislavov, Halič, Nadvorna, Kolomeja, Horodenka, Zablotov in stoje danes že ob bukovinski meji.

Boj za Bukovino. Od severa in zapada se bližajo zavezniki Černovicam, danes so oddaljeni od glavnega mesta Bukovine komaj še kakih 50 km. Pa tudi naša karpatska armada pod Koveszom ni med tem časom držala križem rok; vrgla je Ruse iz Tartarskega prelaza, osvojila goro Kapul in potiska so-

vražnika proti severu in severovzhodu ob Sučavi in Moldavi. Rusi se polagoma umikajo od odseka do odseka. Ako zavezniški prodor od severa in zapada do Černovic, potem bo moral sovražnik izprazniti celo Bukovino, ker bi sicer njegova armada v bukovinskih Karpatih prišla v veliko nevarnost, da jo naši odrežejo.

Nad 10.000 kvadratnih kilometrov osvobojenih. V bojih od 19. julija do 28. so zavezniške čete prodrle od Kaluža nad 100 km daleč, od Zločovega do Zalesčikov pa nad 140 km. Vse ozemlje, osvojeno do 28. julija, meri nad 10.000 kvadratnih kilometrov.

Plen. Število ujetnikov, zaplenjenih topov in strojnih pušk še ni znano, ker še ni mogoče vsega prešteti. Samo Böhm-Ermolijeva armada, ki prodira od mesta Zločov, je do 28. julija ujela 15.000 Rusov in zaplenila 100 topov. Zelo veliko so zavezniški zaplenili streliva in živil. Velikansko skladišče streliva v Jezlerni so sicer poskušali Rusi razstreliti, pa se jim je le deloma posrečilo. Tu so imeli Rusi tudi ogromne zaloge živil; polili so jih s petrolejem, vendar so jih pokvarili le en del. Celi vlaki živil, streliva, kakor tudi naloženih težkih topov so padli v roke zmagovalcem. Sicer pa plena še ni mogoče prešteti.

Ruski napadi pri Dvinskem in v Romuniji. Da bi razbremenili svojo poraženo gališko armado, so začeli Rusi napadati pri Dvinskem in v Romuniji ob Putni in Susiti. Pri Dvinskem so na enem mestu udrli v nemške järke, toda naprej niso mogli. Malo več sreče so imeli v gorovju ob Putni in Susiti. Tu so po trdovratnih bojih prisilili naše oddelke, da so se umaknili na vzhodno pobočje Bereškega gorovja.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Silna topovska bitka na Flanderskem divja že ves teden. Besnost topovskega ognja je dosegla najhujšo silo. Angleži bodo skušali najbrž razbremeniti svoje zavezniške Ruse. Infanterijskih bojov še ni bilo.

Tedenske novice.

Iz seje deželnega odbora kranjskega: Store se primerni sklepi za pomoč po toči prizadetim krajem. — Ljudskošolskemu učitelstvu se dovolijo od 1. julija do konca decembra t. l. vojne draginske doklade po istem ključu, kakor deželnim uslužbencem. — Rezerve kranjske deželne banke so znašale koncem lanskega leta 287.422 K 61 vin. čistih dobiček preteklega leta znaša 99.459 K 33 vin. — V »Zadružni centrali« je sedaj združenih 178 kranjskih zadrug, med njimi 108 hranilnic in posojilnic; denarnega prometa do 30. jun. je bilo 42 milijonov 993.068 K 04 vin. — Za »Vajeniški dom« je dovoljena podpora v znesku 3000 kron, za vzdrževanje pa letni prispevek 5000 K. — Deželni odbor je vložil oster ugovor zoper uvedbo mlevskih kart na

Kranjskem; tudi je zahteval, da se dovoli kmečkemu prebivalstvu 500 g moke na dan.

Poklonitev Kranjske vojvodine cesarju Karlu in cesarici Citi. V izložbenem oknu Katoliške Bukvarne je te dni na ogled postavljena slika, ki kaže zgodovinski prizor, ko se zastopniki kranjske deželne in občinske samouprave poklanjajo novemu vladarju na cesarskem dvoru na Dunaju.

Zadrega. Brzostavni stroji v Katoliški tiskarni stoje, ker ni ne plina, ne petroleja za prastrojčke, ki bi proizvajali plin in topili svinec. Po dolgih letih si je treba pomagati z ročnim delom, kar je pa silno zamudno, pa je tudi večina moštva na vojski. Ako delo ne bo šlo izpod rok, vodstvo ni krivo. Kje je petrolej, ki je dovoljen za obrt?!

Izpremembe. Premeščen je g. Pavel Klemenčič iz Kočevja za kaplana na Krko (ne v Krško, kakor je bilo v zadnji številki pomotoma naznanjeno); gosp. Ferd. Prebil pride iz Sv. Križa pri Kostanjevici za mestnega kaplana v Kranj. Nameščen je kot kaplan v Sori g. Alojzij Zupan.

Višja obrtna šola. Vsled ministrskega odloka se bosta na ljubljanski obrtni šoli ustanovila dva oddelka mehanično-tehnične in stavbne stroke z značajem visoke šole.

Dopust. Iz zdravstvenih ozirov se je podal deželni glavar kranjski dr. Ivan Šteršič v tujino. Namestuje ga msgr. dr. E. Lampe, ki vodi za čas glavarjeve odsotnosti obenem tudi načelstvene posle S. L. S.

Častno občanstvo je podelila občina Srednjavas v Bohinju generalnemu ravnatelju c. kr. kmetijske družbe Gustavu Pircu za njegove zasluge v prid kranjskega kmetijskega stanu.

Umrli je naglo ljubljanski posestnik in gostilničar g. Jernej Jelenič, po domače »Majaronček«. Po nesreči si je zastrupil kri. P. v m.!

Porotna sedišča. Občinam je naročeno, da morajo sestaviti imenike porotnikov in jih do srede septembra predložiti okrajnim glavarstvom, — znamenje, da se tudi v tem oziru bližamo normalnim razmeram.

Nevarna reč. Posestnik Anton Zdešar z Viča pri Ljubljani je hotel pogledati biko bolno nogo, a ga ni poklical, kakor je imel navado. Žival zbesni in začne obdelavati gospodarja z rogovi, da je dobil hude poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Ze zopet ogenj! Dne 25. julija popoldne je pogorela vas Gradišče, župnije Šmartno pri Litiji. Ogenj se je hitro razširil, ker so bile hiše s slamo krite.

O tatvinah na polju, v kozolcih, na vrtovih prihaja čedalje več tožba. Najhujše je, če se ruje sedaj krompir, ko se je gomolj jel šele rediti. Škoda je velika, koristi pa tudi tat nima nič. Razni uzmoviči otepajo klasje v kozolcih, da se več kot polovica zrna poizgubi in raztrese; drugi se poslužujejo škarij. Občine naj skupno z žetvenimi komisariji v skupni seji sklenejo vse potrebno, da se prepreči kvar in škoda, ter naj prosijo vojaško in civilno pomoč.

Vojaške novice.

Tri težka, krvava leta imamo za seboj. Smo že stopili v četrto leto svetovne vojske. Mnogo naših fantov in mož je boja Previdnost ohranila, da so ostali še živi in zdravi kljub neznosnemu trpljenju vojskine službe, kljub stokratnim nevarnostim in strahotam vojnega ognja. Lepo število naših deloma najboljših mladeničev in gospodarjev nam je pa vojna šiba potrla. Šmrtni angel je hodil okrog vseh naših domov in jih zaznamoval s krvjo. Imena naših junakov, naših vojakov bodo s časom zabeležena v povestnici sedanjega grozovitega časa. Sodimo pa, da bodo dnevi poizkušnje skoraj dokončani. Zarja miru ne more biti več daleč. Trpljenje ni bilo skoraj nikomur prizanešeno, in ako je hotel Gospod od nas pokore, je imel vsakdo priliko zanjo. Avstrija koraka s svojim ljubljanim cesarjem na čelu mirovnih zborov. Upamo, da bo preobrat na ruskem bojišču — mejnik v svetovni vojski, kjer bodo zablesteli zlata besede: Začetek miru! ... Bog daj!

Naš priljubljeni dopisnik g. poročnik J. Barle je obolel in se nahaja v lvovski bolnišnici za epidemične bolezni. Priporočamo ga v molitev vsem prijateljem njegovih zanimivih pisem iz Galicije!

Odlikovanje v vojnem dušnem pastirstvu. Duhovski zaslužni križ II. razreda na belordecem traku z meči je podeljen župniku Martinu Škerjanec, vojnemu kuratu gorskega strel. polka št. 1. — Zaslužni križec brez mečev je dobil kurat J. Budin. — Viteški križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo in meči je prejel Al. Dejak pri 97. pp.

Kdo je kriv ruskega poraza? Navadno sodimo, da je ruska armada vsa razdvojena in razrahljana, da se ustavlja iti na bojišče itd. Toda naši vojaki so se prepirali, da so ruske čete žilave, dobro oskrbljene, bojovite in tudi disciplina ni slaba med njimi. Manjka baje le častnikov; tudi razmerje med častniki in moštvom ni dovolj zaupno. Predvsem je pa odločila zmago naša moč in izborna artiljerija.

Povsod so junaki. Beremo, da ima 94. polk, ki je sestavljen iz okrožja Turnov na Češkem, že okrog 4000 odlikovanih.

Pobegnil je iz ruskega ujetništva četovodja Jožef Šusteršič, prideljen poprej gorskemu strelskemu polku št. 2. Ujet je bil jeseni l. 1916. v Galiciji.

Ponosna zavest. Oprostite, da se tudi mi od polka gorskih strelcev zglašimo. Tudi tukaj smo slovenski fantje in možje, ki nas polentar dosti dobro pozna. Imenuje nas »hudičeve petelince«. Ako bi se Avstrija bojevala na soški fronti brez slovenskih fantov in mož, bi bili Italijani že davno v Ljubljani. Dokler pa smo mi tukaj na straži, ne bo polentar nikdar videl Trsta. Pozdravljamo vse prijatelje: Simon Kotnik iz Št. Janža pri Spod. Dravogradu; Gašper Fraz iz Slovenjgradca; Paušer Martin iz Vojnika pri Celju.

Opustošena vzhodna Galicija. Krajci, kjer so se morale v sedanjih odločilnih bojih ruske čete umakniti, so zopet opustošeni. Ze tretjič se valji vojni vihar po

istih, sicer rodovitnih krajih, ki so nam po imenu že dobro znani. Rusi pa še namenoma pokončavajo, kar morejo: rušijo mostove in ceste, požigajo in more. V Stanislavovem, ki so ga zasedle zopet avstrijske čete, so Rusi plenili po hišah in trgovinah ter umorili 300 meščanov.

Strah za Idrijo. Strašen dan je bil 28. julija za Idrijo. Zjutraj ob tri četrt na 7. uro se je zaslilo bučanje so-vražnih zrakoplovov. Bili so trije veliki in dva spremljevalca. Vrgli so 33 bomb, zadeli niso nobene hiše in tudi človeka nobenega, dasi so krožili nad četrt ure nad mestom. Komaj so se ljudje malo umirili, pribuči vrvenje v zraku od druge strani ob četrt na 12. uro dopoldne. Sedaj je bilo že večje krdelo, osem velikih kavrničev je veslalo po zraku in 22 bomb je sikhnilo na tla. Zadetih ste dve hiši, drugih žrtev ni bilo. V tretje gre radó, so se nekateri norčevali, in res, zvečer ob četrt na 8. uro prihrumi zopet šest zrakoplovov, ki so treskali okoli 30 bomb na tla. Ubili so enega človeka, drugega ranili, eno hišo razrahljali. Najbolj jih je jezilo, da že dvakrat na dan niso imeli uspeha, zato so sedaj metali ognjene bombe. Na nekaterih krajih se je užgalo, a so hitro pogasili; le gozd, ki je začel bolj visoko nad mestom goreti, je gorel dalj časa, a so čez eno uro tudi tam pogasili. Trikrat na dan napasti, je menda že malo preveč. Mnogo ljudi je prenočilo po ro-vih in kletih. 29. jul. ob pol 11. uri do-poldne je zopet prišel sovražni zrakoplov, menda pogledat, koliko škode so bili poprej napravili. Ni metal nobenih bomb, le strahu je zopet veliko na-pravil.

Kaj je res? Od ene strani izvemo, kako odločno, pogumno, dobro preskrbljeno je rusko vojaštvo ter voljno, da vztraja v vojni. Koj nato pa slišimo, da je ruski vojni minister Kerenski odstavil in degradiral kar 16 generalov, ker niso hoteli več poveljevati, češ, da moštvo ne uboga. Več častnikov je dal baje ustreliti, ker so se sami poškovali, ali pa skušali uiti. — Takih novic Francozi niso nič kaj veseli, zato je njih časopis-je jako potrto.

Žrtev. 15. julija je sporočil vojni kurat, da je podlegel ranam Franc Berginc, doma iz Koseč pri Kobaridu. Dve leti je bil v vojni službi. Koj prvi večer italijanske voj-ne napovedi je izgubil svoj dom na meji, obenem pa tudi mater in sestro, ki so ji od-vedli verolomni Lahi. To je bil hud uda-rec zanj. Ko je prišel zadnjič na dopust, — ne na dom — marveč k svojemu prija-telju v St. Jakob na Koroško, je slutil, da se ne povrne več nazaj s fronte. Res ža-lostna usoda dobre in vrle družine.

O kresu padel sneg. Bojišče, 25. jun. 1917. Tukaj v teh koroških snežnikih je še dosti snega, kljub temu je 23. junija padel nov sneg. Kdaj pride poletje tu do nas, še ne vemo. Bog daj kaj kmalu ljubi mir, da bi se povrnil v ljubo domovino, kar željno pričakujemo mi in ljubi doma. Srčne po-zdrave vsem bralcem in bralkam »Domo-ljuba«. Franc Strnišnik iz Čemšenika; Fr. Glavina, Boršt; Ciril Samokec, Vitovlje;

Kranjc Franc, Sv. Martin; Čič Vrban pri Litiji; Lovrenc Kocbek od Sv. treh kraljev; Stiplošek Al. od Slatine; Fajfar Fr., Sre-dišče; Zavodnik Bernard, Gorica.

Ob triletnici pošiljamo mnogo srčnih pozdravov s koroške fronte bralcem in bralkam »Domoljuba« v domovino! Tri le-ta so minila, kar smo zapustili dragi dom in svoje domače. Ljubi Bog nas je obvaro-val do sedaj še zdrave. Tudi upamo, da bo nas že za naprej do konca vojne. Verbič Lovrenc, Velika Ligojna; Franc Koritnik, Otošče, desetnika. Lovci: Celher Anton, Štajersko; Černe Ivan, Zavogljje; Sušnik Franc, Prapreče; Peter Kuhar, Koroško; Leopold Novak, Ledine.

»To smo mi!« Slovenske topničarje pri »ta velikih pihavnikih« nam je narisal in poslal z bojišča prijatelj Emil Povšič. Naši korenjaki imajo poleg možnarja 30:5 cm granato in ponosno gledajo, kako ruši ta »bavbav« sovražne postojanke. Podpi-sali so zraven: »Topničarji, to smo mi, do-movini zvesti vsi!« »Lah nas hoče pomo-riti, toda znamo ga krotiti.« — Pozdra-ve pošiljajo: E. Povšič, Rebec, Terčič Alojzij. — Pionir Bitenc Al. je pa fotogra-firal svoj oddelek ob poldanskem počitku in sliko poslal uredništvu. Naši fantje de-loma okrašeni s hrabrostnimi svetinjami, se kratkočasijo ob branju »Domoljuba« in drugih listov in krepčajo s črno kavo. Po-zdrave pošiljajo materam, sestricam in bralcem: narednik Pleško Anton, des. Bi-tenc Al., podd. Galič A., Povše Fr.; inf. Jernian Fr., Knapič Fr., Fink Jan., Koše-nina Jož., Troha Jernej, Likovič Fr., Brulec Fr., Kopenik Alb., Hribar J., Debeuc J., Veselič J., Režek M., Dobovšek Mih., Bizovičar Fr., Rupar A., Škrlec M., Pun-tar J., Metelič Fr., Pavlič J., Špenko J. — (Obe sliki smo spravili v »Domoljubov« vojni muzej.)

Čez dve leti in pol. Družina Jožefa Eržen iz Otaleža je dobila šele po dveh in pol letih pismo od svojega sina Ivana Eržen, ki se je oglasil iz ruskega ujet-nišтва. Pravi, da je že večkrat pisal, a pisma niso domači nobenega prejeli. V tolažbo in upanje vsem tistim, ki še ne vedo za usodo svojih dragih.

Ta pa ta. Z romunske fronte nam pošiljajo pozdrave slovenski fantje pri težkih poljskih havbica. Ludovik Vi-rant nam je narisal 38:5 cm granato, ki je skoraj nekoliko višja kot vojak poleg nje. Bog živi naše prijatelje, ki so pod-pisani: L. Virant, Ign. Kravcar, A. Hri-bar, A. Kužnar, M. Okovič, A. Judež, H. Kasche.

Dobro znamenje. V Ameriki, Angliji in Franciji se opaža močno gibanje, ki je Avstriji prijazno. Ko je naš cesar Karel pomilostil politične kaznjence, se je pisalo po angleških listih, da je naš cesar vreden vsega spoštovanja in je s tem pokazal, da res želi doseči mir svojim narodom.

Vojno navdušenje v Italiji pojema od dne do dne. Med vojaki — tudi častniki — se širi naravnost agitacija za mir, zaradi tega jih je prišlo veliko pred vojno sodišče. Med množicami se je udomačila beseda »razorožba«.

Nova napoved vojske. Samska vla-da je napovedala vojsko Nemčiji in Av-

striji. Poslanik v Berlinu, ki je zastopal siamsko vladu tudi na Dunaju, je odpotoval. Siamski vladi je najbrž na tem, da se polasti nekaj v indijskih vo-dah zasidranih vnanjih ladij.

Razne novice.

Novi ministri na Ogrskem. Ogrski državni zbor bo imel odslej več mini-strskih sedežev. Nov bo minister za vo-lilno reformo (grof Teodor Bathiany), dalje minister za Erdeljsko (grof Bethlen) in minister za prehodno gospo-darstvo (poslanec Bela pl. Töides).

Dobrotnik. V Zagrebu imajo reveži veliko oporo v osebi trgovca Sandor A. Aleksandra. Odkar je vojska, je zanje žr-toval že okrog 2 milijona kron; zdaj je pa kupil hišo, ki je vredna 1 milijon kron. Pri-redili jo bodo v dom za reveže.

Huda ura. V sredo prejšnjega tedna so šli delavci iz sladkorne tovarne v Bezdanu na Ogrskem. Spotoma nastane nevihta z grmenjem. Delavci so iskali zavetja v neki lopi. Hipoma se zabliška in udari v lopo. Strela je ubila 40 delavcev, 5 pa omamila in ranila.

Kancler na Dunaju. V torek je prišel nemški državni kancler dr. Michaelis na Dunaj ter bil sprejet od cesarja in cesarice. Nato se je odpeljal s svojim spremstvom v Monakovo.

Dobra košnja. V Zgornji Pincgavski dolini na Tirolskem se je pričela koš-nja, ki se z njo domačini prav pohva-lijo, ker je dež večkrat namočil. Neka posebnost letošnjega leta v onih krajih je visoko stanje barometra, ki kaže že od aprila 10 mm višje kot druga leta. Kljub temu je večkrat rosil blagodejni dež, dočim je druga leta bilo stalno jas-no nebo, ako se je povzpela barometer tako visoko.

Čujtel Kakor je poročal »Czas«, je bil pred vojnim sodiščem v Krakovu obsojen predstojnik židovske verske občine v Novem Sandecu, dr. Koerbel, na osem let ječe, ker je v 32 slučajih naredil lažnjiva spričala namišljenim rabincem, da bi bili prosti vojaščine.

Kako se godi ujetnikom na Franco-skem... Avstrijski ujetnik Nikolo Pero je bil obsojen v Toulonu na pet let, ker se je branil čistiti stranišča v »St. Pier-re des corps«. Nikolo Pero je namreč gledališčni igralec.

Nevarna stavka v Moskvi. Iz Petro-grada se je zaneslo novo revolucijsko giba-nje v Moskvo. Delo je odpovedalo do 60 tisoč kovinarjev. Boje se, da se ustavi delo po vseh tovarnah.

Bombni napad. Ruski vojni minister Kerenski je bil napaden z bombo, ki se pa ni razpočila v nameravanem hipu. Ranjeni so bili samo njegovi spremljevalci. — Ke-renski čuti, da ne bo umrl naravne smrti, zato je izjavil čisto hladnokrvno, da mu ni nič za življenje in da hoče pohiteti z de-lom, da iztrga Rusijo iz rok anarhistov in iz objema Nemčije.

Opisi.

Janče. Dne 20. julija je v takajšnji župniji napravila strašna toča na polju in sadnem drevju toliko škodo, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje. Več ko polovica župnije je popolnoma uničena, posebno po Vnanjarju in Gabrju. Zito, ki je ravno dozorevalo, je popolnoma razbito, ravno tako tudi sočivje in druga zelenjava. Sadno drevje, ki je bilo letos nenavadno polno, je vse oklešeno. Po mnogih hišah so vsa okna razbita. To je bilo kaj groznega. Vsi obupani prebivalci sedaj ljudje, s čim se bodo preživljali. Bog se nas usmili!

Stara Loka — okolica. Iz naših krajev se čuje zelo malo počasa; morda bo kdo mislil, da smo tako srečni in zadovoljni, kajti v sreči človek rad pozabi na druge. Pa temu ni tako. Meljimo in tiho prenašamo udarce usode, zraven pa željno pričakujemo tega, kar izraža sladka beseda — mir. Mnogo čitamo, sledimo pa tudi delu naših poslancev v parlamentu. Prav je! Naj povedo gospodom, ki imajo v rokah usodo narodov, da vsi narodi čutijo pezo vojne, predvsem pa vojaki. — Čas beži kljub temu in nastopilo je že četrto leto, odkar na milijone ljudstva bega po svetu brez miru. Kdaj se pomiri razburkani val, kdaj zasije mir in sreča na našo domovino Avstrijo, Bog vé? Naša lara ima dosedaj 18 padlih vojakov, ki jih krije zemlja na raznih krajih. Pogreša se jih približno tudi toliko. Se li vrnejo pač vsi? — Težko. Dobra roka je napravila listo z dozdaj padlimi vojaki ter jo nabila na cerkvena vrata. Napis nas vabi: »Molite za padle vojakov!« To je zelo hvalevredno. Kdo bi ne daroval vzhlijanja za tiste, ki so dali življenje za dom in cesarja! — Zelo občutno smo prizadeti tudi vsled suše. Krme malo, žito slabo, zlasti na pešeni zemlji; zraven pa pšenica sentjava. Fižol je poparila slana, ostalo pa suša. Sadja bi še nekaj bilo, le žal, da ga bomo morda malo užili. Že z nezrelim sadjem in krompirjem so nekateri nepoklicani zadovoljni. Kaj čemo? Trpeti, saj trpljenje je naš delež. Bog naj donese kmalu mir! — Ko sem končala te vrste, se je pripravilo nebo za dež, in zdaj, ko pišem, lije z neba med gromom in bliskom silna ploha. Naj bi pač šel par dni, vodnjaki so vsi prazni.

iz Dobrepolja. (Pismo vojakom dobrepoljske Marijine družbe.) Dragi tovariši! Marsikateri vprašuje, kako je z našo novo zastavo. — Naročili smo jo, izgotovljena bo do 8. decembra. Izbrali smo si krasne vzorce. Le pogum, mladeniči! Plapolala bo, ako Bog da, v Vaši navzočnosti s podobo, v katero stavite toliko zaupanja, kateri ste toliko hvaležnosti dolžni za vse varstvo na Vaših sedanjih potih. Naj Vas ta naša zavetnica Marija pripelje že skoraj v naše vrste! Do tedaj počakamo še z blagoslovljenjem, da se vsi skupaj spomnimo v molitvi tudi naših ljubih sobratov 23 mladeničev, ki jih je Marija gotovo sprejela v svoje naročje. Vas je pa še, ki se borite na vseh mejah in krajih, 180 krepkih moči, ki nosite poleg Marijine svetinje še tudi hrabrostne kolajne. Prav tako! Dober Marijin sin je tudi hraber vojak! 180 Vas je. Zelo Vas pogrešamo doma, dasi jih imamo še nad 100 novih sprejetih točaja; a vojna se pozna tudi pri nas doma, da marsikdo ni pravega ognja, ker manjka lepih zgledov, manjka očetov in gospodarjev. Pridite torej kmalu na pomoč! Vi oče je in Vi ljubi mladeniči z bojnih poljan! — Krepke pozdrave od vseh ostalih doma.

J. Zagar, prednik Marijine družbe.

Zagradec. Strašen vihar s točo je razsajal tukaj 20. julija ob 1/6. uri popoldne. Uničeno je po celi občini vse od viharja, po toči pa potolčeno. Koruza — naš kruh — vsa zdrobljena, oves so morali pokositi, proso v tla zmandrano, fižol okleščen. Vihar je podrli veliko drevles in par kozolcev. Razen par njiv okoli Zagradca je cela občina strašno prizadeta, ker je koruza — naš glavni pridelek — uničena. Toča je sipala kot iz vreče. Ubogi kmeti! Krme letos niti tretjine nismo dobili — sedaj smo tudi ob živcih; pomoči od nikoder! Kaj bo?

Kopani. Vtonil je dne 15. julija 1917 v požirnik »Sihorka« na logih za Kopanem črnovojnik Janez Vojs iz Galicije, ko se je kopal. Prišel je v občino pomagat pri košnji. Potegnili so ga iz vode čez dve uri mrtvega. V domovini zapuščena žena in tri nedolžne otroke. »Sihorka« je dozdaj trem osebom končala življenje.

Prezgodnja žetev. Dne 20. julija pred 6. uro popoldne je obiskala vas Mali loč in nekoliko tudi Retje v občini Loški potok neusmiljena, skoro kot jajce debela toča. Divjala je po vasi in seveda tudi po polju z vso silovitostjo. Ljudje, ki so bili zunaj, so že obujali kesanje. Obiskala pa je ljudi tudi

skozi okna v hiše. V kratkem času so bila mnogo obetajoča polja bela kot pozimi. — Sedaj izgleda prej prijazna, z mnogim znajem pognojena gruda kot pogorišče. Na mnogih njivah se skoro ne pozna, kaj je prej rastle. Skratka: prizadeti bodo dobili le nekoliko drobnega krompirčka za ves letošnji pridelek. Prizadeto ljudstvo se z zaupanjem obrača do poklicanih faktorjev, da pomagajo.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Sedaj bodo drugače govorili! Še vedno se po mestih misli, kako dobro se godi kmetom, ki sedaj med vojsko žanjejo zlasti pri živini, da je groza. Kmetje so že večkrat svetovali, naj bi taki modrijani sami poskusili kmetovati, saj imajo mesta precej svojega posestva. Svojo modrost so poskusili n. pr. mestni očetje v Dunajskem Novem mestu. Septembra lanskega leta je začelo primanjkovati mleka. V občinskem svetu so sklenili, nakupiti 158 najboljših krav, ki bodo dale veliko mleka v bližnji zimi. Res so kupili živali od dunajske družbe za vnovčevanje živine in plačali so za vsako kravo 2800 K. Postavili so jih na svoja posestva, kjer je imelo mesto najemnike. Od vseh krav je dobilo mesto do konca pomladi 10.000 litrov mleka ali od vsake krave po 63 litrov. 1 liter mleka je veljal 4 K 60 vin. Samo upravne izgube je bilo 43.051 K. Krave so bile letos tako slabe, da so jih morali veliko kar naglo zaklati. Ena je imela le 64 kg mesa, kar izpričuje, da je bilo na njej sama kost in koža. Najemniki so s kravami zelo grdo in malomarno delali. Tako je poročal župan. V razgovoru so mestni očetje povedali še druge zanimivosti. Dr. Breier je dejal, da se teorija in praksa (misel in skušnja) razločujeta kakor noč in dan. »Septembra smo mislili, da bomo od vsake krave veliko mleka dobili; zgodilo se je pa čisto drugače. Začetkom smo plačevali vsak dan po 3 K za krmo ene krave, pozneje 4 K 50 vin. Ko je začelo seno zmanjkovati, smo kupili pet vagonov pese. Prišla je v takem stanju, da smo vse za gnoj prodali. Dobili smo zanj 40 K. Nihče ni krav nadzoroval. Izvedeli smo samo, da so morali včasih kako kravo v sili zaklati, drugega pa nič.«

To je prava slika, kako znajo učeni meščani gospodariti. Mislijo, da je za kmeta vse lahko. Kravo bo kupil, pa bo mleko lilo iz nje. Zanimivo je tudi, da je stal 1 liter mleka 4 K 60 vin. Ponekod so žene bile obsojene, če so nekoliko vinarjev čez razmerno nizke najvišje cene prodajale.

Skrb za krompir. Ministrstvo je mestom dovolilo, da smejo za aprovizacijo kupiti ves kmetov krompir. Mestna aprovizacija v Ljubljani je tudi sklenila, da se bo te pravice poslužila in nakupila večje množine krompirja po 21 K 100 kg. Od tistega časa je že precej Save poteklo, vendar še nismo slišali, koliko se je tozadevnih pogodb že sklenilo. Ljubljanci se držijo preizkušenega navodila: »Boljše je: drži ga, kakor lovi ga« (ali čakaj krompirja). Zato vidimo v Ljubljani in v okolici nasajenega prav veliko krompirja, ki zelo bujno raste. Samo tega bo gctovo do 100 vagonov. Še

nikjer nismo brali, da bi se ugotovilo, koliko je tega pridelka. Pač smo pa slišali, da so sklenili od vlade zahtevati 600 vagonov krompirja (na vsakega Ljuljančana po 60 kilogramov — brez ozira na lastni pridelek), ki naj jih vlada rekvirira od kmetov. To je skoraj tako, kakor je storil tisti visoki gospod, ki je kar ukazal: »Miza, pogrni sel!« Če se lok preveč napne, struna rada poči. Mnogo meščanov pa že zdaj prihaja na deželo, da si zagotovijo vsaj nekaj mernikov za potrebno hrano. To so vsega usmiljenja vredni reveži. Kmet je pa tudi v zadregi. Če jim da, mu bodo še več vzeli, češ, saj si drugim dajal, torej imaš, le daj!

Mlačev se je pričela. Ječmen je zelo slab; tako slabega že dolgo nismo imeli. Mnogi še semena niso dobili. Splošno se pritožujejo, da je bilo malo snopa. Tudi pri pšenici je malo snopa in še med tem je veliko ljuljike in kokolja. V nekaterih krajih so tudi vojaki mlatili, da bi tako natančno dognali, koliko bo pridelka. Stehtali so žito, pleva in slamo, da bi določili, koliko sme gospodar porabiti; toda če, ne bodo kmetje imeli dosti živeža, se ne bo delo opravilo. Čez dober mesec bo zopet setev. Ali bodo mogli vse obdelati, če bodo opešale moči? Naj se te razmere vpoštevajo in kmetu vsega toliko pusti, da bo lahko izhajal in imel veselje do dela!

Razno. Dobre skušnje je imelo lani vojaštvo na Nemškem. Zahtevali so od vseh kmetov 1/2 milijona stotov sena. Določili so za 1 stot 8 mark. Kljub največjemu naporu niso mogli dobiti zadosti blaga, dasi je ta množina za celo Nemčijo neznana. Trgovci so ga plačevali po 13—14 mark in pobrali naglo razpoložljivo seno. Seveda so ga kmetje rajši trgovcem prodali, ker so boljše plačali. Letos so določili za 100 kg ceno 16 mark (čez 20 kron) in za deteljo 18 mark. To so obenem najvišje cene. Najbrž bo zdaj armada lahko dobila potrebno krmo. Pri nas otava zdaj boljše kaže, kakor je spomladi seno. Kmetje so nehali živali tiščati z vso silo naprej.

Povsod se množe poljske tatvine, pa tudi podnevi in ponoči po hišah. Naši ljudje so še otročje zaupni. Mislijo, da so drugi ravno tako pošteni, kakor so sami. Ponoči zmanjka večkrat kokoši. Rokevnači jim odrežejo glave, da bi jih z vpitjem ne izdale, in pusté kljune kakor za seme.

Na dunajskem trgu je bilo 23. julija 2792 glav goveje živine, katero so po deželah rekvirirali. Iz Nižje Avstrije je bilo 989 glav, iz Gornje Avstrije 71, iz Stajerske 339, iz Češke 71, iz Moravske 258, iz Ogrske 929, iz Hrvaške 144. Prodajali so: voli: Ia. 371—410, IIa. 331—370, IIIa. 315 do 330. Krave: Ia. 341—380, IIa. 301—340, IIIa. 285—300. Telice: Ia. 351—390, IIa. 311 do 350, IIIa. 295—310. Pa govorijo pri nas, da bodo cene šle nazaj.

V Budimpešti so zaprli judovsko trgovino Blitz & Braun, pri kateri so našli 2500 kilogramov kave in več sto kilogramov skritega sladkorja. Tvrdba je prodajala kavo po 60 K, moko po 5 K 1 kg.

Ker so kosili zeleno rž...

V dobrepoljski dolini imamo kaj lepe obdelane polja. Vsak prostor, ki se moti

preorati, je spremenjen v njivo in takoj ko se pridelek spravi z njive, se njiva preorje in iznova obdela. V vsej dolini ne dobite neobdelanih ledin ali strnišč. Gosto naseljeno prebivalstvo potrebuje kruha in zato skuša dobiti iz zemlje, ki mu je na razpolago, čim največ pridelka. Vse kmetijsko gospodarstvo je v dolini urejeno tako, kakor po dolgotrajnih izkušnjah največ donša...

Kakih 20—30 let že sejejo gospodarji jeseni po krompirju ozimno rž. Sredi meseca maja, ko zmanjkuje krme, pa rž pokose, puste je le toliko, da imajo zopet seme za prihodnjo setev — njive pa zopet preorjejo in obsejejo s turščico, prosom, peso ali korenjem. Na ta način ima kmetovalec na istem prostoru v enem letu dvojni pridelek. Vsak človek, ki ima zdrave možgane, če tudi ni strokovnjak, mora izpredvideti, da se na ta način več pridobi, kakor pa, ako bi se pustila rž izzoriti in bi se po rži sejala strniščna repa, kar je edino mogoče po rži pri nas, kjer imamo kaj mrzlo podnebje in zaradi jesenskega mraza ne moremo sejati ajde po strnišču.

oni, ki so kosili rž, povabila k sodišču. Toženi so, ker so pokosili zeleno rž! — In sedaj se bo izrekla sodba nad njimi, ker kmetujejo tako, kakor jim več nese. Tukaj ne moremo zapisati tako, kakor bi radi. Toda zapisati smemo to-le: Imamo trdno upanje, da bo zakon vpošteval krajevne gospodarske razmere, kajti glavna stvar ni črka, marveč zmisel in namen postave! Poglavitno pa je, da so hoteli kmetje več pridelati na svojih njivah, kakor jim je pa dovoljevala vladna naredba. — Nikar tako po besedi ne tolmačimo ukazov, ki so bolj mišljeni, kakor pa zapisani! Polne roke nujnega dela imajo ljudje, pa morajo hoditi na odgovor, dasi so previdno in umno obdelali polje.

Fr. Jaklič, poslanec.

Krompir bo od 1. avgusta 1917 pod zaporo. Pridelovalec ga ne bo smel oddajati in ne prodajati samovoljno. Prevoz brez posebnega dovoljenja ne bo dopusten. Cena je določena tako-le: Pridelovalec dobi za 100 kg v dobi od 1. do

Poštni golobje v vojni službi.

Toda letos je izšla vojaška naredba, ki zapoveduje, da zelenih žit ni dovoljeno kositi za krmo. Niti misliti si ne moremo, da bi pri nas res kdo zeleno žito kosil iz namena — otežkočiti prehrano. Pri nas smo pokosili sredi meseca maja zeleno rž, da posadimo turščico in sejemo proso ter morda še kaj drugega, saj na ta način smo pomnožili le pridelek krme in zrnja. Tedaj pride k nam nadzorovat častnik, ki mu je poverjena skrb za obdelavo polja. Ko vidi, da pada zelena rž pod koso, se seveda razhudi nad kmeti in župani, grozeč jim s kaznimi, ker uničujejo žito. Zaman se mu je pripovedovalo, zakaj se je rž pokosila, zaman se mu je dokazovalo, da se bo za prehrano več žita pridelalo, kakor če bi se bila pustila rž zoreti. Kmetje so zmajevali z glavami in se spogledovali, a na njivah, kjer je spomlad rž rastla, se ziblje bujno proso v lates ali pa letos tako izvanredno lepa koruza, ki nastavlja za širokimi listi čvrste »štoker«. Marsikdo je bil že pozabil na omenjenega častnika; toda te dni dobé

20. avgusta 40 K, v dobi od 21. avgusta do 5. septembra 25 K. Cena 15 K se bo uveljavila šele 6. septembra. Kifelčar se bo plačeval trikrat dražje, kolikor bo znašala najvišja cena okroglemu krompirju.

Oddaja sena in slame potom županstva. Prejeli smo naslednje pojasnilo: Za nakup in oddajo sena in slame, ki gre iz občin ven in se pošilja po železnici naprej, so nastavljeni po celi deželi posebni komisijonarji, ki imajo nalogo, prevzemati seno in ga pošiljati na določena mesta. Število teh komisijonarjev se ravna po krajevnih razmerah in potrebah. Za oddajo tistega sena in slame pa, ki se kupuje od strani vojaških oddelkov po posameznih občinah samih, so pa županstva določena in morajo županstva prevzeti to nalogo, ker bi se sicer take krajevne prodaje ne dale pregledavati. Vsako županstvo vodi točen zaznamek o vsaki prodaji sena in slame, nasproti vojaštvu kakor tudi drugim osebam. V ta zaznamek se zapiše ime

kupca, množina prodanega sena in slame ter cena. Za seno in slamo, ki se proda vojaštvu potom županstva, mora vojaški prevzemnik dati podpisano izkaznico (Bescheinigung), ki jo pošlje županstvo v svrhu izplačila na »Deželno mesto za krmila« v Ljubljani, oddelek za seno in slamo.

Delo »Zavoda za pospeševanje obrti«.

Kuratorij (oskrbnništvo) tega zavoda je imel glavno sejo dne 24. julija. Seje so se udeležili: zastopnik c. kr. ministrstva za javna dela, sekcijski načelnik g. W. Haas, zastopnik deželne odbora g. dr. V. Pegan, ravnatelj c. kr. državne obrtne šole, vladni svetnik g. I. Šubic, duh. svetnik Stroj i. dr. Sejo je vodil predsednik g. I. Kregar. Koj ob začetku je izjavil zastopnik deželne odbora dr. V. Pegan, da bo deželni odbor v zadevi ustanovitve »Vajeniškega doma« vpošteval v polnem obsegu važnost tega zavoda in tudi denarno v izdatni meri prispeval. — Iz predsednikovega poročila posnemamo sledeče:

Delovanje zavoda, ki je za časa vojske močno naraslo, je našlo zlasti pri raznih vojaških oblastvih priznanje s tem, da se v čedalje večji meri poslužujejo njegovega posredovanja, in drugič v tem, da je bil podeljen ravnatelju vojni križec za civilne zasluge II. razreda.

Zavodovo osebje, zlasti predsednik in ravnatelj, sodelujeta na poziv osrednjih oblastev pri raznih važnih z vojno v zvezi stoječih napravah.

Vojska seka obrtnemu stanu morda bolj, kakor vsakemu drugemu, težke rane; prva skrb tega zavoda po vojski mora biti v tem, da poživlji obrt in pripravi pot za prehodno gospodarstvo. V tem oziru se je nekaj že doslo. Nižjeavstrijski deželni odbor je skupno z moravskim deželnim obrtnopospeševalnim svetom in sporazumno z vsemi drugimi obrtnopospeševalnimi zavodi ukrenil vse potrebno, da se zagotovi obrtni kredit za po vojni prizadete obrtnike. Sestavil se je v ta namen širši odbor, sestojč iz zastopnikov vseh obrtnopospeševalnih zavodov in trgovskih zbornic. V ožjem poslovnem odboru je zastopnan tudi »Zavod za pospeševanje obrti« po svojem načelniku.

Dosegel se je pa tudi sporazum s pristojnimi ministrstvi in zlasti s c. kr. finančnim ministrstvom, da bo tudi država odprla svoje vire v isti namen. Država bo namreč prispevala 50% za kritje doplačil na obrestih za kredite po nizki obrestni meri ter za kritje izgub na obrestih. Ostalo 50 % no kritje bode treba spraviti skupaj od drugod. Računamo na deželni odbor, trgovsko zbornico in občine. Seveda bo ta pomoč omejena le na obrtnike, ki so ali sami, ali njih družinski člani služili in trpeli v vojski. Najvišji znesek, do katerega se bodo izdajala posojila, se je določil na 4000 K. Obrestna mera posojil na znižane obresti se je nastavila na 3 %, več 1 % za nekak rezervni fond za izgube.

Najvažnejša postavka v zavodovnem delovanju so vojaške dobave, ki jih posreduje zavod obrtnikom. Skupno se je izdelalo do 30. junija t. l. 728.525 raznih kosov montur.

Vsled pomanjkanja blaga so ostali zadnjem času naši krojači že parkrat brez dela, a prav pred kratkim je došlo zopet večje naročilo za 7000 kosov vojaških oblek; in pričakuje se, da pride kmalu tudi blago.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Za sirote.

(Crnovojniški župnik M. Šk.)

Nepopisno je bilo trpljenje naših maških crnovojnikov v Krnskih gorah (to 1900 m visoko), zlasti pozimi v boju s snegom in strašnimi plazovi. Včasih smo bili popolnoma zasneženi in zamejeni. Plaz nam je razdeljal tudi vzpenjačo, ki nam je dovažala živež in drva. Konserve in sebe smo greti z lesom koč, ki smo jih za silo mogli pogrešati. Ker smo bivali že celo leto v postojankah, smo začetkom aprila odkorakali na počitek v globoko dolino, tabor naše brigade, kjer sta se pomladna gorkota in počitek prav prijetno prilagodila. Jaz sem imel dosti opravila z velikonočno dolžnostjo. Pokrepčani na duhu in telesu smo začetkom maja zopet odšli na gore v strelske järke. Nenavadno gorkemu pomladnemu solncu se je morala zima s snegom hitro umikati vedno više in više; zato se je posročilo najti žrtve strašnih plazov.

Na vnebohod Gospodov sem priredil službo božjo na našem pokopališču ter opravil molitve in sveto daritev za pet po vrsti pokopanih tovarišev. Poleg dveh Poljakov in enega Čeha počivata tukaj hrabri četovodja Alojzij Jazbec, doma iz Komna, in poddesetnik Ivan Boc iz Slivnice pri Grosupljem. Ako moram zatreti solze javno pri službi božji, pa mi porose lice v moji koči, ko urejam malo zapuščino teh junakov, da jo pošljem dragim domačim in jim obenem naznanim prežalostno novico. Vsi ti tovariši so bili družinski očetje. Družina Jazbecova — žena s tremi majhnimi otročiči — je v begunskem taborišču v Steinklammu na Spod. Avstrijskem.

Pa me obišče stotnijski poveljnik, nadporočnik Franc Papež in mi izroči 500 K s pristavkom: »To smo zbrali pri moji stotniji za Jazbecove sirote. Odpošlji jim!« Kako se mi je polajšalo srce! Kolika tolažba za ubogo zapuščeno družino; ko za prvo žalostno novico prejme drugo, da se je tovariši rajnega očeta spominjajo — z bogatim darom!

Ti naši korenjaki imajo res zlate srca, očiščena v ognju nadlog in težav. Ko sem na velikonočno nedeljo stopil prednje v novi cerkvici, sezidani v spomin padlim junakom doli v dolini, v novi mašni obleki (darilo iz Ljubljane) in jim omenil, da se bo pobiralo še

za kelih in mašne bukve, pa so pri treh službah božjih zvrgli skupaj 350 kron.

Ko sem se odpravil v Ljubljano, mi prinese Primorec 20 K za svetogorsko novo cerkev. »Pa še pri tovariših malo potrkajte, da bo malo večji znesek,« sem mu rekel. V kratkem mi prinese 200 kron, ki sem jih sam izročil oo. frančiškonom.

Zakaj to poročam? ... Da hvalim! Še bolj pa zato, da grajam sebičnost in samogoltnost, ki vlada ponekod tam doma. Imel sem nekje začetkom vojske v rokah aprovizacijo. Tisti, ki so imeli dosti svojih pridelkov, bi bili najraje vse pospravili, četudi so videli reveže stradati. Ko sem bil junija na dopustu, sem se slabo odpočil, ker sem moral čuti samo tožbe in tarnanje revežev, seveda upravičene tožbe. Od deželnega odbora je prišlo v neko občino nekaj masti izrecno za najpotrebnejše, pa ... Natančnejše podatke o zapostavljanju revežev si pridržim za primerne čase.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

Trgovec se je zdrznil in presunljivo pogledal župana. Kako si upa ta omejeni, hlapčevski človek ugovarjati njemu in dati podobarju prav. Ponosno se obrne nanj in vpraša:

»Kako, gospod župan, da nasprotujete meni, ki sem bil vedno zvesto na vaši strani?«

Župan se vstraši. »Seveda ne, seveda ne,« odvrne urno. »Predlagajte moža, ki bo vsem všeč.«

Kragulj je predlagal svojega svaka, ki pa je, znan vsled svoje prevzetnosti, enoglasno propadel. Nato so izvolili priprostejšega, katoliškega kralca.

»No, ta se ne bo zmenil za nobeno stvar,« so si šepetali luterani, »le nič strahu!« Katoličani pa so bili zadovoljni: »Je vsaj naš.«

In ime Rudnik-Dodona je bilo izključeno.

V livarni so delali resni obrazi. Henrik je prvi izvedel o propadu v mestni hiši. Luterski pastor mu je poslal sporočilo z obžalovanjem, da ni imel toliko vpliva, da bi izročili delo zvona doma, ampak ga bodo naročili v Kemptnu.

»Povejte gospodu pastору, da zaradi tega ne bomo lakote pomrli,« je jezno odvrnil mladi mojster cerkveniku, ki ga je poiskal v delavnici. Obrnil mu je hrbet, prijel za kladivo in udarjal ž njim po nakovalu, da je odmevalo. Jožef pa se je obrnil od svoje delavne mize in vprašal prestrašeno: »Kaj pa je vendar?«

»Zvon za mestno hišo naroče v Kemptnu. Luterani niso z menoj držali.

Mislil sem si, da vam bom od te strani pripomogel k delu, pa tako napravijo. Le čakajo naj, da pridem zozet v cerkev k pridigi.«

Jožef pa je dejal počasi: »A tako je ta stvar? Tudi sam sem mislil, da bo zdaj bolje in ne bodo pošiljali drugam. Očeta bo tudi jezilo, ker je zagotovo računal na to.«

»Saj vem,« je pristavil Henrik čmerno. Jožef je videl svakovo poparjenost, zato je dejal prisiljeno ravnodušno: »Saj nisi ti vzrok, Henrik. To se že prebije, nič se ne jezi. Zvonovi za katoliško pokopališče so nam gotovi.«

Henrik je zaškripal z zobmi. Vedel je prav dobro, da je vse to posledica tega, ker je dal svojega otroka katoliško krstiti. A tega ni hotel povedati svaku. »Kdo ve,« si je mislil, »če bo prihodnji otrok deček in ga dam k nam krstiti, če potem ne izgubim tudi naročila za zvonik katoliškega pokopališča!« Jezne poteze so mu legle krog ust in sovražno so zrle njegove jasne oči.

»Kdo pa si je mislil, da se bo ta zakon tako zamotal in posegal v naše življenje in delovanje.«

»Modremu očetu to ni prišlo niti v sanjah na misel,« si je dejal In kaj bo, če izve njegova žena vse to. Prikrivati ji tako ne bo mogoče dolgo. Rozika si je vsako tako stvar razlagala kot kazen božjo za njeno lahkomišljenost in se je komaj prerivala skozi te razdvojenosti. Tako je razmišljala. A v tem slučaju se je zmotil.

Ko je začel polagoma svoji ženi pripovedovati, je dejala: »Mislila sem si, da bo tako! Rada darujem zvon za svojega katoliškega otroka — nič ne ugovarjaj,« je branila, ko ji je hotel ugovarjati. »Vse mi je jasno v teh stvareh. Petnajststotni zvon ni vreden govorjenja.«

Kakor je bil vesel, da se je naučila vdati se, tako mu ni ugajalo, da nima čuta za njegovo propast in se ne potruditi, da bi ga dvignila iz njegove potrtosti.

»V notranjosti si nisva tako blizu, kakor bi morala biti,« si je dejal in še težje mu je bilo pri srcu.

Rozika pa je živila le za svojega otroka. Obrt naj vodijo moški. Saj je bilo spodaj vedno dovolj dela. Saj je včeraj videla oba ubita zvonova s Kranjskega, ki so jih pripeljali na dvorišče in pomočniki so izdelovali šestero velikih bronastih svečnikov za neko cerkev na Spodnjem Štajerskem. Očetov obraz je bil jase, najboljši dokaz, da je šlo vse v redu. Čemu bi kazala svoji smehljajoči se hčerki žalostne oči zaradi mestnega zvona?

Kmalu je pozabila to zadevo. Ko je mož zaprl vrata, je začela prepevati pesmico uspavanko ob zibelki svoje hčere. In kako ji je ugajalo! Zopet je lahko pela stare narodne in cerkvene pesmi. S sladkim obrazkom je spavalo dete ob njej. Sreča družinskega življenja jo je popolnoma prešinjala.

A ne tako moža. Niso se ga lotevali duševni dvomi — boj v obrti mu je šel do srca. Temnega obraza je delal z očetom in svakom; sramoval se je, da je podlegel in ni mogel obvladati tega čuvstva. Postal je godrnjav in svojevoljen.

Čeravno stari Rudnik ni kazal nobene razočaranja, vendar je Henrik čutil, da je starega moža jezila in morala jeziti ta luteranska trmoglavost. In to je odtujalo njih srca. Ogibali so se vsakega razgovora, ker so hoteli ohraniti hišni mir. Vsakega besede bi bile zadele vero drugega.

Izvrševanje obeh zvonov, ki jih je naročil gospod mestni župnik za katoliško pokopališče, je prineslo nekoliko več zadovoljnosti v družino; novo delo je zopet zbližalo može med seboj. Ta dva zvonova naj bi pokazala lepoto Prašnikarjeve izumitve. Če se posreči, bo imel mrtvi učnik tudi na pokopališču svoj pomnik.

(Dalje.)

Imeli smo ...

Imeli smo fante kot hraste, o, tisoče fantov mladih; začeli so šele živeti — življenje kipele je z njih! — V Galiciji širni, prostorni zdaj našli svoj grob so prerani; ob Drini, Adiži in Soči počivajo mladci cvetoči, po divjih karpatskih šumavah in lepih galiskih pristavah.

Imeli smo polja — kot morja, in blažena vinska pogorja; srce nam kipele je sreče, ko zrlji smo trte duhteče, prežlahtnega polne sadu. Ko gledali klasje smo zlato in upali žetev bogato, v nebesa je prošnja kipele: »Ohrani naš up nam, Gospod, varuj ga uime, nezdol! Srca so dovolj krvavela, ta pusti vsaj žlahtni nam sad, odvrni preteči nam glad!«

— Pa prišli oblaki so črni, zastrli so celo nebo; nevihta je grozna prihrula, ledena se toča je vsula! Par hipov — o grozdi in zrnji ni bilo sledu ne tiru! Jok čul se je s slehne hiše. Kdo revam naj solze obriše! Gospod milostljivi, ozri se na nas, rešitve in sreče naj pride že čas!

Vide.

Tedenska pratika.

Petek, 3. avgusta: Najdba svetinj s v. Štefana. — Sv. Lidija.
Sobota, 4. avgusta: Sv. Dominik, ustanovitelj dominikanskega reda. — Sv. Perpetua.
Nedelja, 5. avgusta, 10. pobinkoštna: Evangelij o farizeju in cestinarju. — Sv. Ožbolt, angleški kralj. — Marija Devica snežna.
Ponedeljek, 6. avgusta: Izpremenjenje Gospodovo.
Torek, 7. avgusta: Sv. Gregorij Najcijanski. — Sv. Donat, škof in mučenec. — Sv. Kajetan, spozn. Sreda, 8. avgusta: Sv. Cirijak, Larg in Smaragd, muč.
Četrtek, 9. avgusta: Sv. Roman, vojak. — Sv. Emigdij, škof. — Sv. Afra, muč.

Solnce vzhaja ob 4. u. 42 m.; zahaja ob 7. u. 27 m.

Luna: Šcip dne 3. avg. ob 6. u. 10 m. zjutraj.

Sv. Dominik.

(† 1221.)

Španec Dominik je bil rojen leta 1170. Izredna darežljivost in usmiljenje do revežev je bila med drugim odlična njegova vrlina že v mladosti. Ko je bil še dijak in je bila velika lakota, je prodal svoje knjige, da je kupil kruha stradalajočim. Ko mu je bilo 25 let, je spremljal svojega škofa iz Qsma na Francosko. Srce ga je bolelo, ko je spoznal, koliko so škodovali prebivalcem krivoverci Albizani. Urno je dozorel v njem sklep, da hoče nadaljnje svoje življenje posvetiti nesrečnim krivovercem in jih s poučevanjem priversti nazaj k resnici. Ustanovil je najprej samostan, kjer so dobile varno zavetišče mlade deklice, ki so bile v nevarnosti za čednost in pravo vero. Nato je ustanovil red pridigarjev in tretji red za osebe, živeče med svetom. Božji blagoslov je bil z njim. Nebeška Mati ga je podpirala, z njeno pomočjo je sestavil in učil vernike moliti sv. rožni venec. Sam je obilno molil in prečul v molitvi cele noči. Tudi bičal se je, dasi je bilo njegovo življenje brezmadežno. Na tisoče duš je rešil. Njegovo geslo, ki ga je priporočil tudi svojim sobratom zoper krivoverce, je bilo: »Priporočajte sv. rožni venec; to edino bo zadostovalo, da boste pregnali krivoverce in pospeševali čednost. Sv. rožni venec bo pripomogel, da bo došlo božje usmiljenje nad človeštvo!«

Odrgnjena koža, ranitve in rane v mesu se po daljšem času zopet oglašajo z novimi bolečinami. Treba je tedaj, da je vselej pri hiši Fellerjev bol lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa-fluid«, da je pri rokah v takih slučajih. Njegov dobrodejni učinek potrjuje mnogo nad 100.000 zahvalnih pisem. 12 steklenic pošlje franko le za 7 K 32 vin. lekar E. V. Feller, Stubica, trg Elsa št 16 (Hrvatska). Mnogo zdravniških priporočil in mnogo odlikovanj. Obenem se lahko naroče Fellerjeve rabarbara kroglice z zn. »Elsa-kroglice«, 6 skatelj le 5 K 57 v.

To in ono.

KRNU.

Pozdravljam te — Krna gorovje, pozdravljam te — stari ožak; sovragu v slovensko domovje junasko zastavljaš korak.

Visoko nad bojne dobrave kipi ti vrh v sinje nebo; zreš boje pod sabo krvave, solze, ki v potokih teko.

Že nekdanj tvoj pesnik proroški opeval je bitve dan vroč, ki vnahe ob strugi se soški; sovragu poraz naznanjoč.

V pomoč pač nemalo ti bila je Soča — hči tvoje gore; sovragov je broj potopila, — zastoni, če še dalj se bore.

Retenski.

Prešiček in zvonec. Na Tirolskem (Königs-hütte) je neki odnotni rudokop napeljal električni zvoneček do svinjaka, da bi zavaroval svojo dragoceno — v podobi prešiča — pred tatovi. Njegova previdnost se je izborna obnesla. Ko je v eni izmed zadnjih noči prav trdo spal, zapoje nenadoma

zvoneček. Takoj vstane, pokliče svoje ljudi, jih oboroži s cepci ter pelje v temo. Zraven svinjaka opazi dva vlomilca, ki sta jo naglo popihala. V strahu, da bi ne prišla pravici v roke, sta popustila ondi še dve vreči s kuncin in zadavilnimi piščanci.

Odkod junaštvo? Slavna pisateljica baronica Handel-Mazzetti piše: »Tirolci so največji junaki sedanje vojske in Avstrije, junaki v vseh časih — zato, ker so neomajni v veri v Boga, v presveto Srce Jezusovo, v ljubezni do Marije in v zvestobi do cesarja.«

»Avstrijska ljudska straža« je društvo, ki ima za sedanje razmere najplemenitejši namen: preganjati in zatirati javno nenravnost. Ta organizacija je ustanovila v Gradcu (Brockmannsgasse 87) centralo za ljudsko zdravstvo, kjer bo nekako svetovlastvo ter pisarna za razpečevanje tiskovin. »Avstrijska ljudska straža« je nepolitično društvo, ki bo uporabljalo vsa s katoliškega stališča dovoljena sredstva v boju zoper javno nenravnost, podpiralo duhovsko in svetno gosposko v skrbi za ljudsko naravnost. »Avstrijska ljudska straža« zahteva, da se odpravi in zatire vse, kar je doslej pod katerokoli pretvezo ščitilo javno nemoralnost. Za naravno propale osebe hoče ustanoviti delavske kolonije. V prvi vrsti napoveduje tudi boj vsemu, kar pripravlja pot v take brloga; zabeva strogo nadzorstvo nad gledališ, kinom, časopisjem, ki podpira zvestvo, hoče doseči, da se prepovedo vsi tovarniški preparati itd.

Vsa katoliška društva naj bi stopila na noge ter se pridružila zgornjajši organizaciji, da bi se napravil jez nenravni povodnji, ki preti ugonobiti človeštvo in otrovati osobito prebivalstvo po mestih. — Na Dunaju deluje v istem zmislu že 12 let »Državno društvo za ljudsko prosveto«.

Iveri.

Kakor čebelica, ki obletava pridno zdaj ta, zdaj drugi cvet, da posreče tiste kapljice, iz katerih potem pripravlja sladki med, tako moramo tudi mi iz dobrega beriva nuditi svojemu duhu ono hrano, ki bo utrčila srce, voljo okrepila ter nas oborožila za ure trpljenja in poizkušnje v življenju. Iveri, porbane iz dobrih knjig, so kakor medene kaplice, ki nas poživljajo, krepe in utrjujejo.

Nič ni kaj prida, če smo kakor skodelica na tehtnici; ki druge stvari tehta, sebe pa ne.

Gospa »Previdnost« je močno lepa gospa, a težko jo kje najdeš. (Škof Aigner.)

Človek premišlja in piše, cenzura obrača in briše.

Vprašanja in odgovori.

J. št. — Dolinčice: Namizno (laško) olje se po večjih prodajalnah še vedno more dobiti; seveda silno drago je. Če ga rabite za zdravilo, je pa najbolje povprašati v lekarni, ker tam se dobi pristno oljčno olje.

J. V. — Semič: Po vladni naredbi je vse seno in slama letošnjega pridelka zasežena in se sme ves promet s senom in slamo izvršiti od 1. avgusta dalje samo potom centrale za krmlila, ki ima v Ljubljani svojo podružnico v deželnem mestu za krmlila. Tudi vsi vojaški oddelki smejo v zmislu navedbe dobivati seno in slamo samo po posredovanju deželnega mesta, ki deluje potom županstva in posebnih zaupnikov. Ker je pa bila armada že pred začetkom julija popolnoma brez krme, je najvišje armadno poveljstvo izdalo ukaz, da se naj posamezni vojaški oddelki s prostoročnimi nakupi meseca julija sami preskrbe s potrebno krmo, kar se pa ima zgoditi v sporazumu z deželnim mestom. Na Kranjskem so dobili vojaški oddelki pravico, da v petih političnih okrajih nakupijo v vsakem po 10.000 stotov; med temi je tudi Vaš politični okraj. Opozarjamo na to, da je do 1. avgusta oddajanje samo prostovoljno. Zaupnik deželnega mesta ima pri tej prostovoljni kupitji posredovati in natančno zapisavati v sporazumu z županstvom, koliko sena se na ta način odproda, da se to potem vstaje v deželne datjave, ki bodo nastopile s 1. avgustom.

U. G. — Kotredež: Potom in s pomočjo županstva, ki mora potrditi, da si res pomagata z ujemniki, bi se morale pač tudi zanje dobiti mlevske karte.

J. M. — Pirniče: Da bi vsak invalid dobil srebrno kolajno, tega nismo nikjer brali. Po vojski bodo brez dvoma vsi, ki so služili, prejeli kako pominsko kolajno; srebrne so odlika za izredno hrabrost.

SKRIVALNICA.

Gori v alпах še poleti
v solnčnih žarkih led se svetli.
Naši pravijo vojaki,
da dobé se kraji taki,
kjer še zdaj je ni pomladi;
šli zato že proč bi radi.
Splezal kvišku gor po skali
lovec je cesarski mali;
že izmlada rad za ptiči
je oprezoval s fantiči.
Zdaj pa orla je zasledil,
ki mladiče je zredil.
Rad bi videl, kaj jim nosi
in kako on z njimi kósi.
Skril se tesno je za skalo,
kar ga pač ni mnogo stalo...
Če oko ga bo iskalo,
se zasúče slika malo.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 25. julija. 85, 70, 28, 56, 4.
Dunaj, 28. julija. 44, 11, 60, 66, 24.

Književnost.

Sadno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po najnovejših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil in z 42 podobami pojasnil Martin Humek, deželni sadjarški nadzornik. Cena 2 K 40 vin.

Knjiga je izšla ravnoprav, da si jo, predno dozori sadje, vsakdo omisli in prečita. Izdelovanje sadnega vina je marsikje velikega narodnogospodarskega značaja. Obe- ta se nam hvala Bogu dobra sadna letina;

Ob takih prilikah preostane mnogo za hrano malovrednega sadja in bi bilo posebno pri današnjih razmerah nedopustno zavržeti tako sadje, kakor tudi ono, ki je prezgodaj odpadlo. Ker tega sadja svežega ali posušenega ne moremo dobro porabiti za človeško hrano, je treba predelati v stanovitno blago. Tudi imamo mnogo puste za zlahtno sadje neprikladne zemlje, kjer pa dobro uspeva neobčutljivo moštno sadje brez obdelovanja in gnojenja, tako, da dobijo tudi pusta zemljišča svojo vrednost. Vse to sadje se najkoristnejše porabi za sadjevec. Isti gasi žejo bolj nego vino iz grozdja in ne povzroča tiste zaspanosti in utrujenosti kakor pivo ali celo žganje.

Upamo torej, da smo s to knjigo ustregli domači potrebi in je knjiga koristna in potrebna za zboljšanje gospodarskega napredka med Slovenci. Knjigo je spisal več strokovnjak in bo ostala brez konkurence, četudi bo naletela morda na nasprotnike pri onih, ki se — upravičeno sicer — bore zoper alkohol. Prepričani smo, da smo popolnoma upravičeno uvrstili knjigo v našo novo zbirko pod naslovom »Učitelj za hišo in dom«, ki izhaja v založništvu Katoliške Bukvarne in bo prinašala le koristne spise praktično gospodarskega značaja.

Fellerjeve tek vzbujajočo, lagodno odvajajočo rabarbara kroglice z zn.

„ELSA-KROGLJICE“

povzročujejo olajšavo.

6 škatljice poštne prosto 5 K 57 v. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 16. (Hrvat-ska.) Čez 100.000 zahvalnih pisem.

Prazne steklenice

od mineralnih voda, kisle vode, piva, vina in likerja, v množinah nad 100 steklenic naprej, v vseh velikostih, dalje **zaboji**

tudi prerezani deli zabojev, **se kupijo**. Obširne ponudbe na Jan Wischitz, Bärn-Andersdorf 27, Severna-Morava. 1725

Nakupovalci se iščejo v vsakem večjem kraju.

Cudovito šilo za šivanje le K 3'90

Naše čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vboje kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti, šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko opremo, kožuho, preproge, pogrinjala za vozove, točre, klobočevino, plašče za kolese, vreče, platna in vsako drugo močno blago. Dobrota za rokodelce, kmete in vojake. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka vporaba, jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena kompl. šila s sukancem, 4 različni šivanski in porabni navodilom K 3'90, 5 kosil K 18 in 5 kosov K 18 — Pošilja po povzetju. (na blitje proti pred plačilo.)

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Hiesgasse 13-46A.

Izjava.

Prislo mi je na uho, da se mi podtika v moj rojstni vasi očetovstvo nekega nezakonsko rojenega otroka.

Mati tega otroka skupno s starši ter sodno postavljenim otrokovim varuhom bodo že uredili zadevo po mojem mnenju.

Sum se smatram tudi toliko zmožnega, da bom lahko sam odgovarjal za svoje dejanje in nehanje.

Ker sem sedaj odsoten, se mi je toliko težje braniti proti raznaševalcem teh laži. Zato izjavljam, da bodem proti vsakemu, ki bode te laži raznašal, sodno postopal. Alojzij Jesenšek, trgovec in posestnik, Vel. Kostreznica. 1843

Za večje posestvo na
šp. Štajerskem se išče

oskrbnik (majar)

izvežban v vseh strokah kmetijstva. Lepa prilika tudi za invalide in oženjene. Nastopi se služba takoj. — Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod »Za zanesljivost in zvestega stalna služba« 1812. 1812 (2)

Dva kovača,

tudi invalida, sprejme takoj pod dobrimi pogoji Matej Bergant podkovski in pljučni kovač v Orchovi vasi, polta Silvnica pri Mariboru. 1808

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dol, rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen navod. Absolutna varnost. Niske premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Stanje zavarovanega kapitala K 175.000.000—
Stanje garancijskih fondov K 55.000.000—

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštne prosto. Spoznaj zastopniki se sprejmo pod najugodnejšimi pogoji. 1832

Šriporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

U. VI 97/17/17.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

Marija Siemenšek, rojena Gorličan, rojena dne 9. januarja 1888 v Slovenski Bistrici, rim. katoliške vere, omožena, branjevka v Ljubljani, Emonska cesta št. 10, nekaznovana, je kriva,

a) da je pred Novim letom 1917 v Ljubljani, izrabljajoč izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahtevala za neobhodno potrebne reči, namreč za fižol, ki ga je kupila po 80 v do 1 K 20 v 1 kg, očitno čezmerne cene, namreč po 1 K do 1 K 30 v za 1 kg,

b) da je zasežene zaloge žitnih izdelkov in fižola nalašč prodajala.

Zakrivila je s tem ad a) prestopok po § 18/1 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916, d. z. št. 261, ad b) prestopok po § 32/2 cesarske naredbe z dne 11. junija 1916 d. z. št. 176, in se obsoja po § 18 prvocitirane cesarske naredbe s ozirom na § 267 k. z. z uporabo § 266 in 260 b) k. z. na 4 dni zapora, poostrenega z enim trdim ležiščem in na denarno kazen 200 K, za slučaj neizterljivosti iste v nadaljnja dva dni v zapor in po § 389 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov prve stopnje.

Po § 23 cit. cesarske naredbe se ima na obtoženke stroške ta sodba objaviti po enkrat v časopisih "Slovenec", "Slovenski Narod" in "Domoljub".

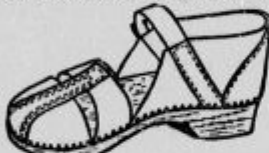
V Ljubljani, dne 26. junija 1917.

1821

Novi Čevlje za poletje (Sandale)

s močnimi lesenimi podplatmi in opremo iz kravjega usnja prav lepe in praktične, ponudim.

Cena v zlatih oblačih davok.	
25/27 K	5-95
29/30	6-55
31/33	7-30
31/35	8-70
37/39	8-60
40/42	10-45
43/45	11-50

Poljila po povzetju.
Neprimerno se nameni.

Razpošiljalnica vojnih čevljev in sandal
S. HAYEK, Dunaj XIV/3., Sechshauserstr. 11/5.

Št. 1907. Srebrna pristan v 5 zveznih barvah enajliran K 3-50.

Cene brez poviška.

Izdel je

novi cenik

s koledarjem in vojnimi urami po najnižjih cenah. Tudi po pošti zastoni. Na obilni obisk vjudno vabi

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Išče se pridna in poštena

KUHARICA

k slovenski rodbini na večje posestvo na Korško. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo "Domoljuba" pod M. B. 1809.

Izdelovanje in največja zaloga

kilnih pasov

(bruh-bandov)

Trebušni pas od K 5, 7, 8 do 20; kilni pasovi od K 4, 5, 6 in 8; pasovi na obe strani podvojene sone, pasovi za otroka od K 1-60, do 4. — Zaloga blaga iz gumija za babice in bolnice, gumijeva nogavica in blazine. Umetne roge, roka itd. Za gosp. zdravnikove zaloga vsakovrstnih instrumentov. Povišek na to cene znaša 20—30%.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana

33 Sv. Petra cesta št. 33.

Po konkurenčnih cenah. Vprašanjem po pošti naj se priloži znamka.

Framydol je sredstvo za pomlaje-
enje las, ki rdeče, svetle
in sive lase in brade za trajno temno pobar-
va. 1 steklenica s poštno vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo po-
rdeči blede lica. Učinek je ču-
dovit. 1 steklenica s poštno
vred K 2-45. Povzetje
85 vinarjev več. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angeli,
Brno 641, Morava.

MESTNA HRANILNICA V RADOVLJICI
KMETSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADOVLJICI
POSOJILNICA V RADOVLJICI

dovoljuje si tem potem namnaniti, da bodo pričrjeni

z dnem 1. julija 1917 za stranke uradovale od 8. ure zjutraj do 2 ure popoldne razun v nedeljah praznikih,

ter prosijo, da blagovoli P. T. občinstvo vzeti to na znanje.

Ravnateljstvo
Mestne hranilnice
v Radovljici.

Ravnateljstvo
Kmetijske hranilnice in posojilnice
v Radovljici.

Ravnateljstvo
Posojilnice v Radovljici.

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-00; love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke "Rapid" vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Past za muhe "Nova" komad K 2-80. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg. 26-L.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

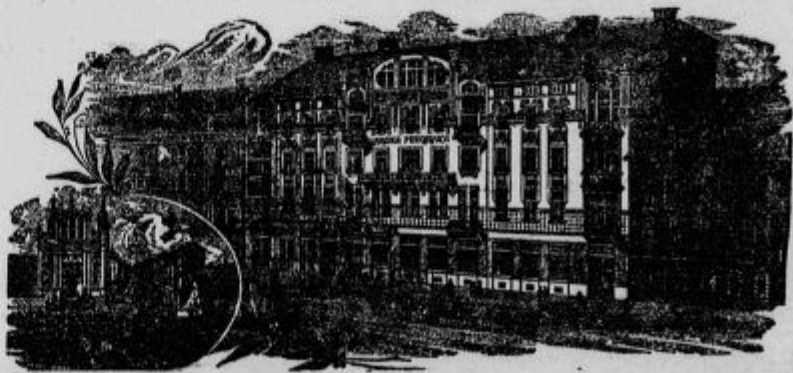
Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najbolje.

Vojna zapetna ura

natančno regul. in red.
Nikel ali jeklo K 12.—
18.— 20.— s radij. svetiln. kazal. K 16.—
20.— 24.— v srebr. okr. K 18.—
24.— 28.— s rad. svet. kaz. K 20.— 24.—
srebr. zap. ura na elasti. K 20.— 24.— 40.— 14 k.
zlata zapetna ura na elasti. K 100.— 120.—
140.— Sletno pisмено dovoljena ali denar nazaj.

Jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikar risti! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

e. in kr. dvorni salonik Bršl. št. 1536 (Češko.)
Na željo se vsakomur zastonj pošlje moj glavni cenik.

Zastonjni poštnine prosto

dobi vsak naročnik moj glavni katalog s ca. 4000 slikami ur, srebrne, st. n. in. godbenih in briv. predm. Sol. in koncert. violine po K 12, 14, 16, 18, 22, 30, 40 in viš. Dobre harmonike A K 8, 10, 12, 14, 16, 22, 30, 40, 50 in viš. Zamena dovolj. ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačila. Razpošiljalnica.

JAN KONRAD, e. in kr. dvor.
dob. Most (Bršl.) št. 1750, Češko.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**

izvršuje natančno
po naročilu

**Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.**

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4½%.

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Suhe gobe,

Pr. in rdečo deteljo, kumno, janež, repno, korenje, razna travna in druga domača semena, prazne vreče kakor tudi vse vrste pridelkov kupuje **SEVER & URBANIČ**, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

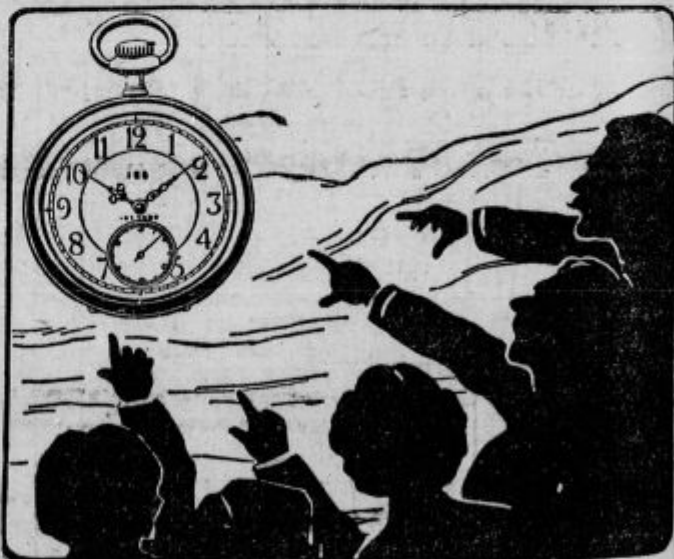
Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

- Št. 99410 kovinasta anker Roskopf ura K 12'40
- » 99449 Roskopf ura, grav. močna, 2 pokrova K 16'80
- » 99600 Radijska žepna ura ponoči sveteča K 16'20
- » 99865 kovinasta verižica K 1'60
- » 99645 Uhani amer. double zlato K 3'40
- » 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lastna značka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.